

A black and white portrait of Pat Donnez, a man with long, wavy grey hair and red-rimmed glasses. He is wearing a dark jacket over a white shirt and a dark scarf. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is dark and out of focus.

van radiomaker Pat Donnez

U kent Pat Donnez ongetwijfeld als het neusje van de zalm van de Vlaamse radiomakers. Bromberen, maar zeker ook Titaantjes, werden hits in radioland. Onlangs bracht Pat Donnez ook de prachtige documentaire *Zot van Elsschot*, een hommage aan de Antwerpse auteur die dit jaar – 50 jaar na zijn dood - uitgebreid gevierd wordt. Volgende maand verschijnt *Marilyn*, Donnez' debuutnovelle. En dat brengt ons bij een wilde passie van Pat Donnez: literatuur!

Björn Siffer, hoofdredacteur Het Vrije Woord en woordvoerder van HVV.

IN DE BOEKENKAST

We bevinden ons hier in jouw woonkamer, die eigenlijk bijna is ingericht als een bibliotheek.

Wat je ziet is helaas maar een heel klein deel van de collectie. Een groot deel staat in de kelder. Een jaar of vijf geleden had ik hier een verzekeringsmakelaar op bezoek en die vroeg me of ik dit allemaal verzekerd had. Ik zei nee, omdat een aantal collega's van hem mij op het hart had gedrukt dat gangsters alles meepakken, behalve boeken. Hij vroeg me dan om voor de aardigheid toch maar een bestekje te laten opmaken. We zijn toen uitgegaan van een acht à negenduizend boeken. Weet je wat een vrij eigenaardige vraag is, die vooral door vrouwen wordt gesteld wanneer ze hier binnenkomen? "Heb jij die allemaal gelezen?" Ik antwoord dan: "Natuurlijk niet, zoals niet elke vrouw die hier over de vloer komt, in mijn bed belandt. Boeken hebben net als vrouwen ruggen, waarnaar je gewoon kunt kijken."

Je leest een bonte mengeling van zowel fictie als non-fictie, van geschiedenis, van cultuur,... Ik zie hier Ludovico Ariosto met zijn Orlando Furioso, ik zie een prachtig kunstboek over Frans Masereel, ik zie reisboeken,... Praat ik met iemand die het ideaal van de uomo universale nastreeft? Iemand die zich niet beperkt tot één genre, maar van alles op de hoogte is?

(lacht) In mijn natte droom durf ik dat ook wel eens te denken...

Welke auteur is volgens jou zwaar overschat en verdient het niet om zo vaak gelezen te worden? Brusselmans bijvoorbeeld?

Brusselmans is een brekebeen, een fantastische marketeer die heel goed weet dat hij een veelschrijver is. Ik heb respect voor de manier waarop hij de literatuur in Vlaanderen sexy heeft gemaakt. Hij heeft een lezerspubliek bereikt dat anders waarschijnlijk nooit boeken zou lezen. Die mensen lezen misschien geen boeken, die lezen Brusselmans. Nee, ik denk vooral aan Proust. Die is wat mij betreft niet over een paard, maar over een hele manege getild. Hij bespeelt zogezegd alle zintuigen in een superieure stijl. Ik kan geen vijf bladzijden Proust na elkaar lezen zonder naar een Motilium te grijpen. Die eindeloos meanderende zinnen... Ik ben nochtans niet iemand die veel zout op slakken legt. Voor mij is dat een vorm van energie- en tijdverlies. Ik vind vooral dat er veel onderschatte schrijvers zijn. Dichters! Het is bijna een pleonasme: vergeten dichters. Dat is zoiets als een zwarte neger of een oude grijsaard, precies hetzelfde... Ed Hoornik bijvoorbeeld, die poëzie heeft geschreven die door merg en been gaat, over dingen die ons allemaal aanbelangen, die ook zijn tijd vooruit was. De manier waarop we in deze postmoderne tijden allemaal krampachtig op zoek zijn naar wat authentiek is, dat heeft Hoornik meer dan een halve eeuw

geleden al verwoord. J.B. Charles is ook zo'n Nederlandse dichter. Eén man die ik ben tegengekomen – en ik ben toch niet echt een heremiet – kende die dichter! Het was Luc Van den Bossche (de vroegere socialistische minister, bs), die kende J.B. Charles en 'De ballade van het verdronken meisje'. Hij heeft dat bij mij voorgelezen en hij was werkelijk tot tranen toe bewogen. Ik ken de man voor de rest niet, maar die brak werkelijk middendoor.

Welke boeken hebben jou filosofisch en ideologisch gevormd? Vaak zijn dat boeken die je leest op een leeftijd dat je gemakkelijk beïnvloedbaar bent door een aantal zaken.

Ik ben eigenlijk heel laat beginnen lezen. Ik heb dus nauwelijks kinderboeken gelezen. Mijn wereldbeeld, niet mijn ik-beeld, is gevormd toen ik vijftien, zestien was en ik Boon ben beginnen lezen. Ik ben pas echt overstag gegaan toen ik 'Vergeten straat' las. Dat is een boek over utopie. Over de aanleg van een straat, wat voor een aantal mensen de aanleiding is om daar een soort van utopie te gaan installeren. De vergeten straat wordt een metafoor voor de manier waarop we ons aan de ellende, aan de miserie die het leven in een achterbuurt is, onttrekken. De verbittering, de rauwheid van een Boon... Die tedere anarchie is iets dat mij tot op vandaag ontzettend heeft beïnvloed. Ondanks de donkerte en de duisternis, zitten er ook veel lichtpunten in die roman. Van mensen die inderdaad hulpeloos en machteloos zijn, die vaak ook profiteren, die vegeteren, maar die vaak gedoemd zijn om te mislukken omdat ze in de verkeerde wieg zijn geboren. En dan heb je iemand die zich daaraan onttrekt, die een natuurlijke leider wordt. De anarchist, die echter merkt dat er tussen droom en daad praktische bezwaren staan. Zoals andere dingen die je even moet doen,

zoals gaan drinken, of neuken... En wetten... De wet van de sterkste, van het kapitaal. Uiteindelijk mislukt die utopie ook... Ik was mij blijkbaar al van heel jongs af aan bewust van het feit dat utopieën gedoemd zijn om te mislukken.

Maakt dat jou cynisch?

Nee, absoluut niet. Ik ben een a-cynische mens. Ik kan, zoals Hoornik zegt, naar de sterren kijken en langzaam worden opgelicht, en tegelijkertijd verdomd goed weten dat het dichtstbijzijnde dat ik ooit zal kunnen bereiken een vliegtuig, of niet eens dat, de skywalk van de Sint-Romboutstoren, is. Ik vind niet dat we ons moeten neerleggen bij ons lot. Nietzsche is een filosoof waar ik altijd al naar opkeek. Schopenhauer, Plato,... Voor mij zijn vorm en inhoud één. Ik hou van filosofen die superieur zijn in de manier waarop ze het neerschrijven. Ik heb heel veel moeite met gewauwel, met geneuzel dat vooral een onhelder, donker denken moet verdoezelen. Foucault of Lacan bijvoorbeeld, ik heb nauwelijks iets met die mensen. Een dichter, die een groot filosoof is en eigenlijk een groot politiek denker, Boileau, schrijft in zijn Art poétique: 'Ce que l'on concoit bien, s'énonce clairement. Et les mots pour le dire arrivent aisément.' Met andere woorden: wie helder formuleert, denkt helder.

Je bent zelf ook een boek aan het schrijven. Vertel daar eens over?

'Marilyn'! Het is een coming of age-roman. Over een jongen van een jaar of veertien die aan het eind van de novelle de navelstreng met zijn moeder heeft doorgebeten. Zijn mama denkt dat zij de reïncarnatie is van Marilyn Monroe en zijn papa, die psychiater is, gelooft dat ook. Hij zegt: "Wie ben ik om hen tegen te spreken?" Dat verhaal is pure realiteit, ik heb het een jaar terug gelezen in de New York Times. Ik dacht: dat verhaal ga ik nu eens naar hier brengen.

Marilyn – Pat Donnez – Verscheen 17 november bij De Arbeiderspers.